

ρα διατυμπανίζουμε ότι μας ενοχλεί που οι μαθητές στη Μεγαλόπολη και την Πτολεμαίδα πάσχουν σε μεγάλα ποσοστά από βλάβες στο αναπνευστικό.

Σήμερα, που τα μέταλλα μπορούν να ανακυκλώνονται επ' άπειρον, χωρίς να χάνουν τις βασικές ιδιότητές τους, που οι σκουριές τής μεταλλουργίας αντί να αποβάλλονται ως απόβλητα, πλαισιώνουν πλέον τα καλύτερα σύγχρονα δομικά υλικά, που όλοι μιλούν για βιομηχανική οικολογία και οικοσποδοτικότητα, εμείς τι κάνουμε αλήθεια; Σήμερα που όλες οι χώρες που διαθέτουν φυσικούς και ορυκτούς πόρους προσπαθούν να εφαρμόσουν γεωπολιτική φυσικών πόρων και η ΕΕ (η οποία επισημαίνεται ότι κάποτε σχηματίστηκε ως Ένωση Ανθρακός και Χάλυβος) έχει

Μας ταιριάζει το «παπιγιόν» του σερβιτόρου;

Περίπου 30 χρόνια πριν, όταν ξεκινούσα τις σπουδές μου, το ερώτημα που κυριαρχούσε για τον ελληνικό ορυκτό πλούτο ήταν: «Πώς είναι δυνατόν η Ελλάδα να μην έχει ανεπτυγμένη βαριά βιομηχανία, τη στιγμή που διαθέτει όχι μόνον όλα τα απαραίτητα προς τούτο στρατηγικά ορυκτά –και μάλιστα σε αφθονία–, αλλά για ορισμένα από αυτά, είναι η μοναδική παραγωγός χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

Πέρασαν 30 χρόνια, και εμείς γυρίσαμε μάλλον προς τα πίσω, διερωτώμενοι όχι γιατί δεν γίναμε βιομηχανική χώρα, αλλά «να αξίζει τον κόπο» να γίνουμε. Άλλοι πάνε στη Σελήνη και τον Άρη ή σαρώνουν τους πυθμέ-

νες των ωκεανών, ψάχνοντας εναγωνίως για χρήσιμα ορυκτά και μέταλλα, κι εμείς εδώ ψάχνουμε ακόμη να αποδείξουμε ότι η εξόρυξή τους δεν αποτελεί την καταστροφή του κόσμου, ότι δεν είναι μια «ατομική βόμβα», που πρέπει πάση θυσία να παροπλιστεί και να απομακρυνθεί από τον τόπο μας! Φθάσαμε στο σημείο να ανατίθενται σήμερα πτυχιακές εργασίες στα ελληνικά πανεπιστήμια, που έχουν θέμα την «τεκμηρίωση» του γιατί δεν πρέπει να υπάρχει μεταλλευτική δραστηριότητα στην Ελλάδα, με αιχμή έναν συγκεκριμένο τομέα αυτής. Την ίδια στιγμή, η οικονομική ύφεση μας υποχρεώνει να ψάχνουμε με το τουφέκι την όποια επενδυτική χαραμάδα μάς απέμεινε, χωρίς, όμως, να αναλογιζόμαστε ότι μια από αυτές, ενδεχομένως την πιο απτή και σίγουρη, την έχουμε (πάντα την είχαμε)

του ΠΕΤΡΟΥ ΤΖΕΦΕΡΗ *

δίπλα μας, στο υπέδαφος του τόπου μας.

Τα τελευταία χρόνια, που η πρόσβαση σε ενεργειακές και μη ενεργειακές πρώτες ύλες αποτελεί καίριο ζήτημα, που οι τιμές των μετάλλων επί μια δεκαετία έκαναν ανοδικό «ράλι» διαρκείας, που ο κλάδος μετάλλων της ΕΕ εγκαταλείπει σταδιακά την παραδοσιακή θέση του ως βιομηχανία με χαμηλή προστιθέμενη αξία και προωθεί την «καινοτομία» και τη «γνώση» ως κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας, εμείς ακόμα προσπαθούμε να διαπιστώσουμε αν το ρεύμα που κινεί τα... κλιματιστικά μας παράγεται από παρθενογένεση in the socket, δηλ. από την πρίζα. Είμαστε, δε, τόσο υποκριτές, που την ίδια ώ-

αρχίσει να αντιλαμβάνεται τις πολιτικές αυτές και να προβληματίζεται για τη δική της πολιτική, προτείνοντας για πρώτη φορά «γεωοικονομία» και «διπλωματία για τις πρώτες ύλες», εμείς τυρβάζουμε περί άλλα. Αγνοώντας ή υποτιμώντας τους φυσικούς πόρους, προσδοκούμε την οικονομική σωτηρία του τόπου μας στο αντίθετο άκρο: στον υπερδιογκωμένο και οικονομικά παθητικό, όπως ήταν επόμενο, τριτογενή τομέα.

Σήμερα, που η εξάρτηση της ΕΕ από εισαγόμενες πρώτες ύλες διαρκώς μεγαλώνει και μαζί της μεγαλώνουν και οι στρεβλώσεις και τα εμπόδια που τίθενται (κυρίως από τις μεγάλες χώρες του τρίτου κόσμου) και περιορίζουν την ελεύθερη πρόσβαση στις ορυκτές πρώτες ύλες και τα προϊόντα τους (φορολογικά, δασμολογικά κλπ.), ενώ η ΕΕ ψάχνει εναγωνίως για κοινώς α-

* Δρ. μηχανικός ΕΜΠ,
<http://elladitsamas.blogspot.com/>

ποδεκτούς κανόνες διεθνούς ανταγωνισμού, η Ελλάδα θα μπορούσε.

Η Ελλάδα είναι, εις πείσμα των ως άνω διαπιστώσεων, μια παραγωγός χώρα εντός της ΕΕ. Η χώρα μας έχει πολλά αποθέματα πρώτων υλών, αποκεντρωμένα σε όλη την επικράτεια, που μπορούν να δώσουν σημαντική προστιθέμενη αξία στον τόπο μας. Μπορεί να μη διαθέτει μέταλλα υψηλής τεχνολογίας όπως το τιτάνιο, ο λευκόχρυσος, το λίθιο, το ρήνιο, το ταντάλιο, οι σπάνιες γαίες. Διαθέτει, όμως, επάρκεια σε αδρανή δομικά υλικά και παράλληλα είναι σημαντική παραγωγός βασικών μετάλλων, αλλά και βιομηχανικών ορυκτών, ορισμένων με κατεξοχήν περιβαλλοντικές χρήσεις και περγαμινές σε παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, υπάρχει απεριόριστη δυνατότητα εφοδιασμού με δευτερογενείς πρώτες ύλες εάν βελτιωθεί η αποδοτική χρήση των πόρων και η ανακύκλωση. Κι ακόμα διαθέτει ένα αξιοζήλευτο, αλλά εξίσου αναξιοποίητο γεωθερμικό δυναμικό.

Μήπως αυτή είναι σήμερα η στρατηγική διαφορά της χώρας μας, την οποία έπρεπε με κάθε τρόπο να εκμεταλλευτούμε; Μήπως ο ορυκτός πλούτος μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία και αντίβαρο στην αναπτυξιακή ύφεση; Μήπως η πολιτική μας θα έπρεπε να είναι πιο δυναμική, σε σχέση με εκείνη της ΕΕ, η οποία, με το περιορισμένο ορυκτό δυναμικό που διαθέτει, εστιάζει κυρίως στην εμπορία και διακίνηση ορυκτών από χώρες του Τρίτου Κόσμου και στη δυνατότητα πρόσβασης στις πρώτες ύλες της παγκόσμιας αγοράς, απρόσκοπτα, το δυνατόν φθηνότερα και χωρίς στρεβλώσεις; Εμείς, πάντως, αντ' αυτού, ασχολούμαστε με το αν πρέπει να βάλουμε λουκέτο, σε έναν κλάδο που έχει αποδείξει ότι έ-

Ένα μικρό σπουδαστικό όνειρο...

Ένα μικρό σπουδαστικό όνειρο της δεκαετίας του '80
κουβαλάω ακόμη μαζί στο γραφείο μου.

Μια σταχτοθήκη από σκουριά της Λάρκο, που κλείνει μέσα της το σιδηρονικέλιο και το σιδηροχρώμιο, τον ανοξειδωτο χάλυβα... (οποίος απαιτεί και τα δύο για να παραχθεί).

Μια επένδυση, που αν ξεπερνούσε την εικονολογία και γινόταν πραγματικότητα, θα συνδύαζε τη δυνατότητα ταυτόχρονης παραγωγής σιδηρονικελίου και σιδηροχρωμίου (από την «Λάρκο» και την τέως ΕΛΣΙ αντίστοιχα) και μάλιστα από εγχώριες πρώτες ύλες, μια δυνατότητα μοναδική σε όλη την Ευρώπη!

Παράλληλα, θα αποτελούσε μια ιδιότυπη μορφή «βιομηχανικής συμβίωσης» που θα ωφελούσε την οικονομία και το περιβάλλον, περιορίζοντας τις απώλειες σε πρώτες ύλες, αλλά κι εκείνες από τη συνολική διαχείριση του κάθε προϊόντος ξεχωριστά. Η επένδυση αυτή

σχεδιάστηκε, ευκολογήθηκε, αλλά ουδέποτε πραγματοποιήθηκε! Και βεβαίως, μετά το οριστικό κλείσιμο της ΕΛΣΙ*, εξανεμίστηκαν και οι τελευταίες ελπίδες για τη δημιουργία μιας ανάλογης μονάδας στον ελλαδικό χώρο.

Σήμερα οι μεγάλοι παραγωγοί χάλυβα έχουν καταφέρει να παράγουν ανοξειδωτο χάλυβα με τις ιδιότητες του AISI 304, χωρίς νικέλιο.

Όμως το σπουδαστικό μας όνειρο παραμένει... ανεκπλήρωτο.

** Η Ελλάδα παρήγαγε στο παρελθόν σιδηροχρώμιο στο εργοστάσιο της εταιρείας «Ελληνικά Σιδηροκράματα» (ΕΛΣΙ) στο Τσιγκέλι Αλμυρού. Το εργοστάσιο αυτό, που ήταν δυναμικότητας, περίπου, 50.000 τόνων ανά έτος, λειτούργησε για δέκα χρόνια και έκλεισε οριστικά το 1991.*

χει συμβάλει διαχρονικά στην εθνική οικονομία και υπό προϋποθέσεις μπορεί να συνεχίσει να το κάνει. Ειδικά σήμερα, που η κρίση ήρθε να επαναφέρει δριμύτερη την απαραίτητη στροφή από την εικονική οικονομία της χρηματοπιστωτικής κερδοσκοπίας και του λογιστικού πλούτου στην πραγματική οικονομία της εργασίας, της παραγωγής και του δημιουργικού μόχθου.

Ειλικρινά, δεν είμαι σε θέση να εικάσω αν η Ελλάδα μπορεί να παίξει με επιτυχία το ρόλο της ηλιόλουστης Φλόριντας της Ευρώπης, παρέχοντας ήλιο, θάλασσα και ξιπασιά στους υπό-

λοιπους Ευρωπαίους. Πάντως, ένα είναι σίγουρο, ότι το ζητούμενο για μια χώρα με τέτοια ιστορική παρακαταθήκη δεν είναι ο μαζικός και κακής ποιότητας τουρισμός της άναρχης δόμησης, της χλωριωμένης πισίνας και του all inclusive. Είναι αλήθεια, ότι το μέλλον μας γράφεται με ήλιο και με θάλασσα, με βιοποικιλότητα και με εναλλακτικό, στοχευμένο τουρισμό, που προβάλλει τις ομορφιές του τόπου μας και τον πολιτισμό μας. Εκείνο, όμως, που πρέπει να καταλάβουμε, επιτέλους, είναι ότι απαιτούνται κι άλλα αναπτυξιακά, συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως, για πα-

ράδειγμα, αυτό του ορυκτού πλούτου, ώστε να εξασφαλιζεται ασφαλέστερο και διαχρονικά πιο ευσταθές αναπτυξιακό μοντέλο, εγγύηση για το παρόν και το μέλλον των παιδιών μας! Διαφορετικά, ας περιοριστούμε στη μονοκαλλιέργεια του τουρισμού, τη βιτρίνα για τη μικρομέγαλη elladitsamas. Και ας ψάψουμε να γκρινιάζουμε... Ας μάθουμε καλά το «ποιοημάτι», ώστε να εξιστορούμε τα μεγαλεία των προγόνων μας και μόνον αυτά! Ας φορέσουμε τη στολή του εξυπηρετητή, του δισκεδαστή και το «παπιγιόν» του σερβιτόρου. Και ας μην το βγάλουμε ποτέ... ■